

YCGK

Esas : 2020/329

Karar : 2022/823

Tarih : 22.12.2022

İMAR KİRLİLİĞİNE NEDEN OLMA SUÇU

Özel Daire ile Yerel Mahkeme arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; sanığa yüklenen imar kirliliğine neden olma suçunun unsurlarının oluşup oluşmadığının belirlenmesine ilişkindir.

3194 Sa.Ka.5, 21
TCK.51, 62, 184

Yargıtay

YARGITAY CEZA GENEL KURULU KARARI:

Kararı Veren

Yargıtay Dairesi: 4. Ceza Dairesi

Mahkemesi :Asliye Ceza

Sayısı : 816-149

Sanık ...'nın imar kirliliğine neden olma suçundan TCK'nın 184/1, 62/1 ve 51. maddeleri uyarınca 10 ay hapis cezasıyla cezalandırılmasına ve ertelemeye ilişkin Konya 6. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 04.06.2012 tarihli ve 16-1078 sayılı hükmün, sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 4. Ceza Dairesince 16.10.2014 tarih ve 24716-29228 sayı ile;

"Yapı tatil tutanağı ve iddianameye göre, sanığa yükletilen; apartmanın terasını yanları açık kalacak şekilde, ön ve arka cepheden mevcut saçak seviyesinde ... konstrüksiyon ile birleştirmek biçimindeki eylemin, bina yapma vasfında olmaması nedeniyle TCK'nın 184/1. maddesindeki suçun oluşmayacağı gözetilmeden mahkumiyet hükmü kurulması" isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiştir.

Konya 6. Asliye Ceza Mahkemesince 19.02.2015 tarih ve 816-149 sayı ile;

"Kovuşturma aşamasında alınan keşif sonrası bilirkişi raporu doğrultusunda projede çatı terası olarak düzenlenen ön ve arka cephesinde bulunan 25,40 x 4.50 metre boyutlarındaki bölümlerin mevcut çatı saçak seviyesinde ... konstrüksiyon ile birleştirilerek (çatı terasının tamamının) kullanıma açıldığı tespit edilmiş olup belediye TİB İmar Yönetmeliği gereğince de esaslı tadilat olup ruhsata tabi olduğu ve gerekçeye de sahip bulunduğu ve terasın %60 ını aşacak şekilde son kat tabliyesinin tamamını kapsadığının sabit olduğu..." şeklindeki gerekçeyle bozma kararına direnilerek önceki hüküm gibi sanığın imar kirliliğine neden olma suçundan TCK'nın 184/1, 62/1 ve 51. maddeleri uyarınca 10 ay hapis cezasıyla cezalandırılmasına ve ertelemeye karar verilmiştir.

Direnme kararına konu bu hükmün de sanık müdafisi tarafından temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 05.06.2018 tarihli ve 134884 sayılı "Bozma" istekli tebliğnamesiyle dosya kararına direnilen Daireye gönderilmiş ve Yargıtay (Kapatılan) 18. Ceza Dairesinin 13.11.2019 tarihli ve 4333-16152 sayılı görevsizlik kararı üzerine, 6763 sayılı Kanun'un 36. maddesiyle değişik CMK'nın 307. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 4. Ceza Dairesince 16.06.2020 tarih ve 437-6902 sayı ile, direnme kararının yerinde görülmemesi üzerine Yargıtay Birinci Başkanlığına iade edilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

TÜRK MİLLETİ ADINA**CEZA GENEL KURULU KARARI**

Özel Daire ile Yerel Mahkeme arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; sanığa yüklenen imar kirliliğine neden olma suçunun unsurlarının oluşup oluşmadığının belirlenmesine ilişkindir.

İncelenen dosya kapsamından;

Sanığın, ikamet ettiği apartmanın terasındaki ön cepheyi 25,40 x 4,50 metre, arka cepheyi ise 4,50 x 25,40 metre olmak üzere toplam 228,60 metrekarelik alanı ... konstrüksiyon ile kapattığına ilişkin Karatay Belediyesi İmar İşleri Müdürlüğü görevlilerince tanzim edilen 04.10.2011 tarihli ve 000911 sayılı Yapı Tatil Zabtı, kendisine verilen süre içerisinde ruhsat almadığına dair Karatay Belediyesi İmar İşleri Müdürlüğü'nün 04.11.2011 tarihli yazısı, apartmanın terasında sonradan yapılan inşaat tadilatlarının ruhsata tabi olduğu ve binanın taşıyıcı sistemini etkilediği yönündeki inşaat yüksek mühendisi tarafından keşif sonrası tanzim edilen 30.03.2012 tarihli bilirkişi raporu, sanığın teras kısmından alt kısma su vurduğu için izolasyon yapamamaları nedeniyle teras yaptırdığı yönündeki savunması ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; sanığın Konya ili ... Caddesi adresinde bulunan ve tapuda 18 pafta, 24079 ada, 17 parselde kâin apartmanın terasını, ön cepheden 25,40 x 4,50 metre, arka cepheden ise 25,40 x 4,50 metre olmak üzere toplam 228,60 metrekarelik alanı ... konstrüksiyon ile kaplattığı hususunda Yerel Mahkeme ile Özel Daire arasında uyuşmazlık bulunmamaktadır.

5237 sayılı TCK'nın "İmar kirliliğine neden olma" başlıklı 184. maddesi;

"1) Yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2) Yapı ruhsatı olmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere elektrik, su veya telefon bağlantısı yapılmasına müsaade eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

3) Yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınıai faaliyetin icrasına müsaade eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

4) Üçüncü fıkra hariç, bu madde hükümleri ancak belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi yerlerde uygulanır.

5) Kişinin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yaptığı veya yaptırdığı binayı imar planına ve ruhsatına uygun hale getirmesi halinde, bir ve ikinci fıkra hükümleri gereğince kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

6) İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, 12 Ekim 2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanmaz." şeklinde düzenlenmiştir.

Madde gerekçesinde de;

"Madde metninde imar mevzuatında belirlenen usul ve koşullara aykırı olarak inşa faaliyetinde bulunmak, suç olarak kabul edilmiştir. Birinci fıkradaki suç, yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapmak veya yaptırmakla oluşur. Böylece, sadece binayı inşa eden yüklenici, taşeron, usta veya kalfa değil; inşaatın sahibi de, bu suçtan dolayı fail olarak sorumlu tutulacaktır. Ayrıca, bu tür inşa faaliyetlerine kontrol ve denetim hizmeti veren teknik kişiler de bu suçtan dolayı fail sıfatıyla cezalandırılacaktır. İkinci fıkrada; yapı ruhsatı olmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere elektrik, su veya telefon bağlantısı yapılması ya da bu hizmetlerden yararlanılmasına müsaade edilmesi, ayrı bir suç olarak tanımlanmıştır. Üçüncü fıkraya göre, yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınıai faaliyetin icrasına müsaade edilmesi, ayrı bir suç oluşturmaktadır. Dördüncü fıkrada bu madde hükümlerinin uygulanma alanı ile ilgili sınırlama getirilmiştir. Bu madde hükümleri ancak belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi yerlerde uygulanabilecektir. Örneğin organize sanayi bölgeleri, özel imar rejimine tabi bölge niteliği taşımaktadır. Ancak, sınıai ürünlerin üretiminin yapıldığı tesisler açısından bu sınırlama kabul edilmemiştir. Bu bakımdan, köy sınırları içinde inşa edilen, sınıai ürünlerin üretiminin yapıldığı tesisler açısından bu madde hükümleri uygulanabilecektir." açıklamalarına yer verilmiştir.

Görüldüğü gibi uyuşmazlığa konu TCK'nın 184. maddesinin birinci fıkrasındaki suçun oluşabilmesi için failin yapı ruhsatı almadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapması ya da yaptırması gerekmektedir.

TCK'nın 184. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen suçun konusu, belediye sınırları veya özel imar rejimine tabi yerlerde bulunan binadır. Bu anlamda, belediye sınırları veya özel imar rejimine tabi yerler dışında bulunan binalar, anılan düzenlemenin kapsamına girmemektedir. Binanın mutlaka betonarme olması gerekmiyep ahşap binalar da TCK'nın 184. maddesinin birinci fıkrası kapsamındadır. Yine bu suç bakımından binanın ruhsata tabi olması yeterli olup belirli bir genişlikte veya yükseklikte olmasına gerek yoktur.

Maddede belirtilen "Bina" kavramından ne anlaşılması gerektiğine ilişkin herhangi bir açıklamaya yer verilmemiş olup, bu kavram İmar Kanunu'nun 5. maddesine göre belirlenmektedir. Anılan düzenlemede bina, "Kendi başına kullanılabilen, üstü örtülü ve insanların içine girebilecekleri ve insanların oturma, çalışma, eğlenme veya dinlenmelerine veya ibadet etmelerine yarayan, hayvanların ve eşyaların korunmasına yarayan yapılardır." şeklinde tanımlanmıştır.

TCK'nın 184. maddesinin birinci fıkrasında yalnızca binadan söz edilmiş olup "Yapı" kavramına yer verilmemiştir. Bu nedenle, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yapılan bahçe, istinat duvarı, yüzme havuzu, iskele, köprü, tünel, rıhtım, yol ve benzeri yapılar suç kapsamına dâhil değildir (Abdülbaki Giyik, İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, TBB Dergisi, Yıl: 2018, S. 134, s. 77.).

Öğretide, ruhsata uygun olarak yapılan binada ruhsat alınmaksızın sonradan değişiklik yapılmasının TCK'nın 184. maddesinin birinci fıkrası kapsamında olmadığı ileri süren yazarlar (Mine Arısoy, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, 2007, S. 13, s. 90; ... Ceyhan, İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, CHD, 2009, S. 10, s. 94.) bulunmakla birlikte, böyle bir durumda suçun oluşup oluşmadığı, binada sonradan yapılan değişikliklerin niteliğine göre belirlenmelidir.

Mevcut bir bina üzerinde ve binanın kapsamı dâhilinde olmak koşuluyla, İmar Kanunu'nun 21. maddesinin 3. fıkrası uyarınca "Derz, iç ve dış sıva, boya, badana, oluk, dere, doğrama, döşeme ve tavan kaplamaları, elektrik ve sıhhi tesisat tamirleri ile çatı onarımı ve kiremit aktarılması ve yönetmeliğe uygun olarak mahallin hususiyetine göre belediyelerce hazırlanacak imar yönetmeliklerinde belirtilecek taşıyıcı unsuru etkilemeyen diğer tadilatlar ve tamiratlar" ruhsata tabi olmadığından, yapılan değişikliğin bu kapsamda kalması hâlinde suç oluşmayacaktır.

Ancak, yasal düzenlemede sayılan hususlar dışında yapılan değişikliklerin mutlaka imar kirliliğine neden olma suçunu oluşturacağı sonucuna ulaşılmamalıdır. İmar Kanunu'nun 21. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen sınırlamalar dışında kalan değişiklikler bakımından imar kirliliğine neden olma suçunun oluşabilmesi için;

Söz konusu değişikliklerin ya İmar Kanunu'nun 5. maddesi anlamında bina olarak nitelendirilmesi ya da yapılan esaslı tadilatların binanın taşıyıcı unsurunu etkilemesi gerekmektedir.

Yapılan değişiklikler bina olarak nitelendirilemiyorsa, İmar Kanunu'nun 21. maddesinin 2. fıkrasına aykırı davranılması nedeniyle aynı Kanun'un 42. maddesinde belirtilen idari yaptırımların uygulanmasıyla yetinilmelidir (Giyik, s. 78-79.). Buna karşın, yapılan değişikliklerin İmar Kanunu'nun 5. maddesi anlamında bina vasfını taşıması durumunda TCK'nın 184. maddesinin birinci fıkrasındaki imar kirliliğine neden olma suçu oluşacaktır.

Yapılan değişikliklerin bina olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinde başvuru ölçütlerinden birisi, bunların "Esaslı tadilat" kapsamında kalıp kalmadığıdır. Esaslı tadilat, 3030 sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliği'nin 16. maddesinde; "Yapılarda taşıyıcı unsuru etkileyen ve/veya inşaat alanını ve ruhsat eki projelerini değiştiren işlemler" şeklinde tanımlanmış ve esaslı tadilatın ruhsata tabi olduğu ifade edilmiştir.

Yargıtay uygulamalarına göre de sonradan ruhsata aykırı olarak yapılan değişikliklerin bina niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesinde binanın taşıyıcı unsurunu etkileyip etkilemediği veya alan kazanma niteliğinde olup olmadığı hususları dikkate alınmaktadır. Yine İmar Kanunu'nun 5. maddesine uygun kapalı alanda kullanılan malzemenin kalıcı olup olmadığı ve değişikliğin sabit şekilde yapıp yapılmadığı da Yargıtay Özel Ceza Dairelerince değişikliklerin bina vasfında olup olmadığının değerlendirilmesinde kullanılan ölçütlerdendir.

TCK'nın 344. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca imar kirliliğine neden olma suçunun, Kanun'un yayımlandığı 12.10.2004 tarihinde yürürlüğe girmesi ve 765 sayılı TCK'da bu suça yer verilmemesi nedeniyle hükmün yürürlüğe girdiği 12.10.2004 tarihinden önce bitirilmiş binalarla ilgili TCK'nın 184. maddesi uygulama alanı bulamayacaktır. Bu nedenle anılan suçun oluşabilmesi için sonradan ruhsata aykırı olarak yapılan değişikliklerin 12.10.2004 tarihinden sonra gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir.

Bu açıklamalar ışığında uyumsuzluk konusu değerlendirildiğinde;

Sanığın, ikamet ettiği apartmanın terasındaki ön cepheyi 25,40 x 4,50 metre, arka cepheyi ise 4,50 x 25,40 metre olmak üzere toplam 228,60 metrekarelik alanı ... konstrüksiyon ile kapattığına ilişkin Karatay Belediyesi İmar İşleri Müdürlüğü görevlilerince tanzim edilen 04.10.2011 tarihli ve 000911 sayılı Yapı Tatil Zabtı, kendisine verilen süre içerisinde ruhsat almadığına dair Karatay Belediyesi İmar İşleri Müdürlüğü'nün 04.11.2011 tarihli yazısı, apartmanın terasında sonradan yapılan inşaat tadilatlarının ruhsata tabi olduğu ve binanın taşıyıcı sistemini etkilediği yönündeki inşaat yüksek mühendisi tarafından keşif sonrası tanzim edilen 30.03.2012 tarihli bilirkişi raporu, sanığın teras kısmından alt kısma su vurduğu için izolasyon yapamamaları nedeniyle teras yaptırdığı yönündeki savunması ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; sanığın ...Caddesi adresinde bulunan ve tapuda 18 pafta, 24079 ada, 17 parselde kâin apartmanın terasını, ön cepheden 25,40 x 4,50 metre, arka cepheden ise 25,40 x 4,50 metre olmak üzere toplam 228,60 metrekarelik alanı ... konstrüksiyon ile kaplattığı hususunda Yerel Mahkeme ile Özel Daire arasında uyuşmazlık bulunmayan olayda;

İnşaat yüksek mühendisi tarafından keşif sonrası tanzim edilen 30.03.2012 tarihli bilirkişi raporunda; apartmanın terasında sonradan yapılan inşaat tadilatlarının ruhsata tabi olduğunun ve binanın taşıyıcı sistemini etkilediği belirtilmiş ise de;

Sanığın apartman terasını kapladığı ... konstrüksiyonun, İmar Kanunu'nun 5. maddesinde yer alan "Kendi başına kullanılabilen, üstü örtülü ve insanların içine girebilecekleri ve insanların oturma, çalışma, eğlenme veya dinlenmelerine veya ibadet etmelerine yarayan, hayvanların ve eşyaların korunmasına yarayan yapılardır." şeklinde tanımlanan bina kapsamında kalmaması ve kaplanan ... yapının etrafının açık olması nedeniyle, sanığın teras kısmından alt kısma su vurduğu için izolasyon yapamamaları nedeniyle teras yaptırdığı yönündeki savunması da gözetilerek, eylemin alan kazanma niteliğinde bulunmaması hususları birlikte değerlendirildiğinde; sanığa yüklenen imar kirliliğine neden olma suçunun unsurlarının oluşmadığı kabul edilmelidir.

Bu itibarla Yerel Mahkemenin direnme kararına konu hükmünün, unsurları oluşmadığı hâlde sanığın imar kirliliğine neden olma suçundan mahkûmiyetine karar verilmesi isabetsizliğinden bozulması gerekmektedir.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

1- Konya 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 19.02.2015 tarihli ve 816-149 sayılı direnme kararına konu hükmünün, unsurları oluşmadığı hâlde sanığın imar kirliliğine neden olma suçundan mahkûmiyetine karar verilmesi isabetsizliğinden **BOZULMASINA**,

2- Dosyanın mahalline iadesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİ EDİLMESİNE, 22.12.2022 tarihinde yapılan müzakerede oy birliğiyle karar verildi.

YCGK 22.12.2022 - K.2022/823

oOo